

Fredagen den 9 februari

Kl. 9.00–10.35

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 19 januari justerades.

§ 2 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2017/18:FPM50 Förhandlingsmandat för avtal om skydd av marin biologisk mångfald (BBNJ) KOM(2017) 812 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2017/18:76 till arbetsmarknadsutskottet

Motioner

2017/18:3967 och 3976 till civilutskottet

2017/18:3974 och 3977 till justitieutskottet

2017/18:3975 till utbildningsutskottet

§ 4 Svar på interpellationerna 2017/18:163 och 337 om hot och trakasserier mot företagare

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Åsa Coenraads har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att skydda företagare som utsätts för hot, trakasserier och skadegörelse samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att höja straffen för den typen av brottslighet. Därtill har Runar Filper frågat mig om jag avser att vidta ytterligare åtgärder för att garantera tryggheten för djurbönder som utsätts för kriminell djurrättsaktivism.

I ett demokratiskt samhälle har ingen rätt att förstöra eller stjäla någon annans egendom, eller i värsta fall skada andra människor, för att uppnå politiska syften. Att man, som Åsa Coenraads uttrycker det, tar lagen i egna händer måste vi förstås ta starkt avstånd ifrån.

Näringsidkare måste kunna bedriva sin verksamhet utan att riskera att utsättas för hot, trakasserier, skadegörelse eller ännu grövre brott. De människor som begår dessa brott äventyrar dessutom det målmedvetna arbete för ett stärkt djurskydd som seriösa organisationer och lantbrukare bedriver.

Polismyndigheten agerar tillsammans med Säkerhetspolisen mot den som utsätter till exempel lantbrukare och näringsidkare för brott. Insatserna sker exempelvis inom ramen för det som polisen benämner som brottsaktiv inhemsk extremism. De polisiära åtgärderna består av att upptäcka, förebygga och förhindra brott genom sedvanliga utredningsåtgärder och genom inhämtning och bearbetning av underrättelser. När brott begås vidtar polisen de åtgärder som behövs för att utreda brottet och lagföra skyldiga.

En effektiv brottsbekämpning kräver resurser. Regeringen har därför föreslagit och aviserat en historisk satsning på Polismyndigheten i budgetpropositionen för 2018 om sammanlagt 7,1 miljarder kronor de kommande tre åren för att bland annat utveckla verksamheten och öka antalet polisanställda.

Den 1 januari i år trädde lagändringar i kraft som ger ett bättre skydd mot exempelvis ofredande på internet, och i juli förra året höjdes minimi-straffet för grovt olaga hot. Regeringen har också lämnat förslag om ändringar i straffbestämmelsen om olaga hot. Straffbestämmelsen föreslås bland annat utvidgas så att det blir straffbart att hota med fler typer av brottsliga gärningar, till exempel hota med att bryta sig in i någons bostad. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019, vilket beror på att de även föranleder ändringar i grundlagen.

Uppdraget som regeringen gett till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, och som Runar Filper refererar till, kommer att redovisas i maj 2018. Uppdraget handlar om att myndigheterna ska stärka sitt arbete mot politiskt motiverad brottslighet. Arbetet med att förebygga, försvåra, förhindra och hantera de brott som begås av extremistiska grupper ska intensifieras ytterligare.

Anf. 2 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Jag skrev denna interpellation i november förra året. Anledningen till detta var akut, då företagare på västkusten mer eller mindre var belägrade av aktivister. Detta är en mycket aktuell fråga, som i långa loppet berör alla landsbygdsföretagare i Sverige. Jag är glad att ministern äntligen – tre månader senare – tar sig tid att besvara min interpellation, och jag tackar så mycket för svaret.

Nu har mycket vatten har runnit under broarna sedan november. Samma störande element som då befann sig på västkusten har under vintern befunnit sig i mitt hemlän, i de västmanländska skogarna, i det här fallet runt Köping.

På västkusten såväl som på många andra ställen i Sverige blir företag, privatpersoner och anställda hotade, trakasserade och utsatta för brott av en grupp människor som anser sig stå över lagen och demokratiska beslut.

Detta påverkar inte bara näringsidkare utan även deras familjer och grannar. På landsbygden påverkar detta hela samhällen, vilket är helt oacceptabelt i ett modernt samhälle.

Autonoma grupper som tar lagen i egna händer och som i skydd av allemansrätt och yttrandefrihet förflyttar sig över landet och sprider hot och skräck i sitt kölvatten kan inte accepteras av vare sig politiker eller myndigheter. Samma grupper åker också runt på mässor och till skolor för att sprida sina budskap om vad de själva felaktigt kallar civil olydnad. Flera organiserade grupper får dessutom betalt för detta via staten i form av organisations- och föreningsstöd.

Linjen mellan påverkan av demokrati och olaglig verksamhet håller på att suddas ut för vissa grupperingar. Dessa linjer och gränser måste därför upprätthållas av någon, och denna någon skulle med fördel kunna vara justitieministern, som ytterst ansvarig.

I en tid då våldet i samhället och mot blåjuspersonal ökar samtidigt som gängkriminalitet och skuggsamhälle växer är det svårt att få tiden och samhällets resurser att räcka till. Det är därför extra viktigt att skydda landets företagare, som bidrar till det positiva i samhället på många sätt. Regeringen måste ge polisen ett större mandat att ta denna typ av brott och aktivism på större allvar än i dag.

Som jag skrev i min interpellation måste det till ett ökat fokus på att förhindra brott och trakasserier av företagare som bedriver sin verksamhet enligt gällande lagar. Lyckas dessa aktivister och autonoma grupper skrämra företagare och jägare att sluta med sin verksamhet står samhället inför direkt anarki där laglöst land råder.

I Västmanland finns det just nu 15 fall hos polisen kopplade till vargjakt. Dessa fall tar en massa resurser från samhället och privatpersoner när det ska utredas och bedömas av domstol om brott är begånget. Brott ska naturligtvis utredas, och alla har rätt att bli prövade inför en domstol. Det bästa hade dock självfallet varit om våra domstolar och poliser kunde lägga sin tid och energi på andra saker än detta.

Det finns dessutom en mängd brott som aldrig anmäls och där ord står mot ord men där grunden till problemet är att en grupp människor befunnit sig på platser där de helt enkelt inte borde ha varit.

Ministern nämnde vidtagna åtgärder inom brottsaktiv inhemsk extremism och att polisens åtgärder ska bestå av att upptäcka, förebygga och förhindra brott. Det är naturligtvis bra, men frågan är om det räcker så som verkligheten ser ut här och nu, just i dag.

Hur avser ministern att gå vidare för att skydda företagare, jägare och landsbygden mot vad jag skulle vilja kalla djurrättsterrorism?

Anf. 3 RUNAR FILPER (SD):

Fru talman! Justitieminister Morgan Johansson! Jag tackar statsrådet för svaret.

Anledningen till att jag ställde interpellationen är att många lantbrukare och djurhållare känner en stor oro i dag. Svenska djurbönder bedriver sin animalieproduktion med yrkesstolthet och engagemang under en av världens tuffaste djurskyddslagstiftningar. Oron kommer sig av den ökande intensiteten i skadegörelse och hot som många djurbönder, främst pälsfarmare, möter.

Prot. 2017/18:70
9 februari

Svar på
interpellationer

Det är oftast så kallade djurrättsaktivister med politisk hemvist främst i socialistiska och anarkistiska grupperingar. Dessa aktivister uppvisar en närmast fanatisk syn på djurhållning och skyr ofta inga medel för att uppnå sina syften. I de fall minkar släpps ut ur burarna ägnar sig dessa djurrättsaktivister även åt djurplågeri, då minkar har svårt att klara sig utanför sina burar. De som mot all förmodan klarar sig riskerar att bidra till en ekologisk obalans i naturen, då de i praktiken fungerar som en invasiv art.

Det finns fall där vi ser en annan typ av brottslighet kopplat till djurrättsaktivism. Det kan röra sig om stölder och bortforsling av djur, inbrott eller skadegörelse i syfte att uppnå dessa aktivisters grumliga världsbild.

Vi i Sverigedemokraterna anser att det är dags för polis och rättsväsen att agera hårdare mot dessa kriminella missdådare. Det är därför av vikt att rättsmyndigheter i allt högre grad lagför och kartlägger de individer och organisationer som ägnar sig åt detta. Vi anser även att Rikspolisstyrelsen bör ta ett större nationellt ansvar samtidigt som straffsatserna behöver bli hårdare.

Stöld, hot, trakasserier, olaga intrång, mordbrand och skadegörelse riktade mot enskilda medborgare och näringsidkare ska aldrig accepteras i ett fritt demokratiskt samhälle. Men tyvärr är det så det ser ut på sina håll i dag. Detta vet inte minst vi i Sverigedemokraterna, som år efter år blev attackerade och trakasserade på torgmöten där vi inte fick göra vår röst hörd. Det sker än i dag. Men det finns inte något jättestort intresse av att över huvud taget se detta som ett problem.

Flertalet pälsfarmare upplever just en sådan ignorans från polisens och rättsväsendets sida, samtidigt som det djurrättsaktivistiska våldet eskalerat fruktansvärt mycket de senaste åren.

Jag vill därför ställa en följdfråga till justitieminister Morgan Johansson. Anser statsrådet att det behöver vidtas ytterligare åtgärder för att garantera tryggheten för de djurbönder som utsätts för kriminell djurrättsaktivism?

Anf. 4 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill först vända mig till Åsa Coenraads när det gäller besvarandet av hennes interpellation. Jag har tidigare besvarat ett antal interpellationer just på detta tema. Dessa interpellationsdebatter är öppna för alla. Därför hade Åsa Coenraads kunnat delta i dessa tidigare debatter om hon hade velat det.

Jag står här och besvarar interpellationer oftast ett par gånger i veckan och betar av de interpellationer som finns. Därför tänker jag inte ta på mig någon kritik för att jag inte besvarar interpellationer i kammaren, för det gör jag mer än de flesta andra statsråd.

Även dessa interpellationsfrågor diskuterar jag naturligtvis gärna. I grund och botten tror jag nämligen inte att vi har olika uppfattningar i sak. Vi ser från regeringens sida mycket allvarligt på de hot och trakasserier, och ibland det våld, som förekommer mot de näringsidkare som vi talar om i detta sammanhang. Det var just därför som vi gav polisen och Säkerhetspolisen ett särskilt uppdrag att stärka arbetet mot den politiskt motiverade brottsligheten. Man ska stärka jobbet genom att förebygga, förhindra, försvåra och hantera denna politiskt extremistiska brottslighet. Polisen och Säkerhetspolisen ska rapportera till mig den 15 maj 2018. Detta är kanske särskilt aktuellt nu – vilket ni båda var inne på – när den

politiska temperaturen stiger i samband med att vi går mot valet. Det är då förstås ännu viktigare att vi har en beredskap för och bevakning av denna typ av extrema yttringar som vi kan riskera att konfronteras med.

I en demokrati är detta grundläggande viktigt, det vill säga att vi må ha olika åsikter men att vi låter dessa åsikter brytas mot varandra på ett fredligt sätt. Vi respekterar också de beslut som politiska församlingar fattar. Om man inte gör det riskerar man till slut att undergräva demokratin.

Ni behöver därför inte sväva i tvivelsmål när det gäller frågan om huruvida vi tar detta på allvar eller inte. Det är just därför som vi vidtar åtgärder. Vi har, som sagt, gett ett uppdrag till Säkerhetspolisen och polisen att särskilt stärka sin förmåga i fråga om denna typ av yttringar. Vi har också gjort en del straffskärpningar när det gäller den typ av brott som vi talar om. Jag kan nämna straffskärpningen för grovt olaga hot som vi gjorde den 1 juli förra året.

Jag kanske också ska nämna den skärpning som vi gör när det gäller kontaktförbudet, som träder i kraft den 1 juli i år. Då skärper vi påföljderna för dem som bryter mot kontaktförbud med upp till två års fängelse. Detta kan utfärdas mot dem som trakasserar till exempel näringsidkare. Men i ett tidigare skede ska de också kunna beläggas med fotboja. De som bryter mot kontaktförbudet och fortsätter med det kan beläggas med fotboja. Detta är, som sagt, en nyordning från och med den 1 juli 2018.

Detta är en typ av brottslighet som vi inte kan acceptera, utan det gäller att se till att vi stärker vår förmåga att bekämpa den. Därför ger vi också Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ökade resurser från och med i år. Vi ökar resurserna med ytterligare 2 miljarder kronor till polisen. Vi fördubblar antalet intagna till polisutbildningen för att se till att det kommer att bli fler anställda totalt sett i myndigheten, så att fler brott av alla karaktärer klaras upp, även brott av denna karaktär.

Anf. 5 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för detta. Jag förstår att detta är en svår fråga, och jag förstår att det är svårt att komma till rätta med djurrättsterrorismen. Men det betyder inte att vi kan ge upp inför kriminaliteten och autonoma grupper i samhället – land skall med lag byggas.

Tyvär kan jag se att aktivismen kryper närmare och närmare det demokratiska samhället och in i valda församlingar. Här i riksdagen skrivs det motioner om att belägga företagare med näringsförbud ur ett ideologiskt perspektiv mer än ett rent demokratiskt. Runt om i landet förekommer det dessutom en rad konstiga uttalanden av folkvalda politiker. Jag tänkte ge ett exempel.

Så sent som i måndags ville en miljöpartist i Västmanland visa filmer från autonoma grupper under viltförvaltningsdelegationens pågående möte. När andra delegater i viltförvaltningsdelegationen avböjde med hänvisning till osäkra källor och pågående polisutredningar blev de kallade odemokratiska och fega, detta av en representant som kommer från ett av regeringspartierna. Det är i sig anmärkningsvärt. Men det värsta är att det legitimerar den grupp som vi just nu står här och debatterar, nämligen djurrättsterrorister. Ministern och Säkerhetspolisen kallar dem för brottsaktiv inhemsk extremistgrupp.

Under gårdagens frågestund här i riksdagen kunde ministerns kollega Karolina Skog inte tydligt uttala att hon tar avstånd från just civil olydnad.

Hoten och trakasserierna har dessutom spridit sig från företagarna till de politiker som vågar stå upp och som vågar ha en åsikt om detta.

Frågor om barn, djur och pensionärer är frågor som berör. Men för den sakens skull måste vi få debattera frågorna, och vi måste få ha olika åsikter. Det är en del av demokratin. Ett samhälle kan aldrig acceptera att yttrandefriheten begränsas av hoten från autonoma grupper och att samhället inte vågar sätta ned foten och säga: Nej, hit men inte längre! Yttrandefrihet och djurrättsterrorism hör inte samman.

Även för framtiden är det viktigt att ta tag i dessa problem. De är än så länge geografiskt begränsade i Sverige. Polisen vet vilka individer detta rör sig om. Vi vet nämligen att när vissa av dessa människor sitter bakom lås och bom begås inga sådana brott.

I dag går det att få till stånd kontaktförbud, precis som ministern säger. Men det krävs otroligt mycket tid för att få dessa till stånd. För en privatperson i en utsatt situation är det svårt att orka med. Det kan inte vara så att människor bara kan skyddas om de får hjälp av branschorganisationer eller folkvalda församlingar som har ett särskilt skydd. Dessa kontaktförbud måste gå snabbare att få av berörda myndigheter än i dag.

Polisen måste även få större befogenheter att avvisa störande element från platser där de direkt stör verksamheten. I dag bussas fotbollshuliganer och demonstranter långt bort från den plats där de befinner sig för att de inte ska begå brott av olika slag. Varför kan man inte göra det med aktivisterna utanför minkfarmar eller i skogar där de stör jakten?

Anf. 6 RUNAR FILPER (SD):

Fru talman och statsrådet! Glädjande nog kan vi konstatera att Dan Eliasson har lämnat sin tjänst som rikspolischef. Att Sveriges polis inte har getts förutsättningar att upprätthålla sin del av samhällskontraktet gentemot medborgarna har varit en uppenbar sanning en längre tid. Begränsade resurser, inkompetens och en eskalerande kriminalitet är en ohållbar ekvation.

Det är bra att du belyser att det är åtgärder på gång, Morgan Johansson. I nuläget pågår en politisk budgivning om hur mycket man ämnar satsa på polisen. Det är absolut positivt, men frågan kvarstår: Är det mer snack än verkstad, som det brukar vara?

Något som bör premieras i politiken är principfasthet. Har man länge stått fast vid sina löften bör de tas med större trovärdighet. Sverigedemokraterna har år efter år trofast förordat att polisen och hela rättsväsendet ska ha betydligt mer resurser än i dag. Att polisens situation har lyfts högre upp på den politiska agendan kommer förhoppningsvis att leda till förbättringar – absolut – men vissa områden lär premieras framför andra.

Vi i Sverigedemokraterna anser att alla medborgare har lika stor rätt till trygghet och grundläggande samhällsservice oavsett var i landet de väljer att bosätta sig. Sverigedemokraterna tar brott utförda på vår landsbygd på största allvar, och vi kommer aldrig att acceptera en ordning med få eller inga poliser och stängda polisstationer på landsbygden. En sverigedemokratisk politik betyder i praktiken en högre polisiär närvaro, självklart både i stad och på landsbygd, avskräckande straff samt kontroll av våra gränser.

Vi tänker inte bara se på och försumma de människor som väljer att leva, bo och verka på landsbygden. Vi anser att det är dags för polis och

rättsväsen att agera mot den brottslighet som karakteriserar den aktivism som präglar dessa rörelser. Det är därför av vikt att rättsmyndigheter i högre grad lagför och kartlägger de individer och organisationer som ägnar sig åt de illdåd vi här belyser. Rikspolisstyrelsen bör även ta ett nationellt helhetsansvar, samtidigt som straffsatserna behöver bli betydligt högre än i dag.

Stöld, hot, trakasserier, olaga intrång, mordbrand och skadegörelse riktat mot enskilda medborgare och näringsidkare är oacceptabelt. Det borde vi tycka allihop, och det gör vi kanske. Vi i Sverigedemokraterna anser dock att det är orimligt att utlämna djurägare och enskilda medborgare åt dessa odemokratiska och våldsromantiska djurrättsaktivister. Åtgärder måste alltså vidtas, och mycket mer pengar måste anslås. Så ser det ut.

Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tror som sagt inte att vi har olika uppfattningar om att brott ska beivras och att vi ska markera ännu hårdare mot denna typ av brottslighet än vad man gjort tidigare. Jag tror inte att det finns några som helst olika uppfattningar i den delen. Vad vi möjligen har olika uppfattningar om är om de åtgärder vi vidtar är tillräckliga eller inte.

Jag har vid ett antal tillfällen sagt att jag är beredd att vidta ännu fler åtgärder utöver vad vi redan har gjort, men jag vill ändå påpeka att det vi totalt sett har gjort under mandatperioden – under dessa tre och ett halvt år – när det gäller brottsbekämpning är mer än vad den gamla regeringen gjorde under alla sina åtta år. Jag har redovisat några av de straffskärpningar vi har gått fram med, till exempel när det gäller grovt olaga hot, men även grova våldsbrott över huvud taget. Vi skärpte straffen rejält från den 1 juli förra året.

Jag talade om detta med kontaktförbud. Det är klart att det kan ta tid att få kontaktförbud, men vi skärper också påföljderna för den som bryter mot ett kontaktförbud när det väl är på plats. Det kan alltså bli ända upp till två års fängelse för den som gör det. Dessutom kan man innan dess beläggas med fotboja om man bryter mot ett kontaktförbud. Det är alltså ökad bevakning, och det är ingenting som den borgerliga regeringen gjorde. Det var i stället vi som levererade det från den 1 juli.

I mitt interpellationssvar redovisade jag det särskilda uppdrag vi har gett till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att stärka sina insatser för att förebygga och förhindra olika typer av extremistiskt våld. Våldet må komma från vänsterkretsar eller högerkretsar; uppdraget syftar till att förstärka insatserna gentemot båda. Det ska redovisas till mig den 15 maj.

Dessutom går vi in med mycket stora ekonomiska förstärkningar till Polismyndigheten. De 2 miljarder vi går in med i år är den största ökningen till Polismyndigheten från ett år till ett annat, i detta fall från 2017 till 2018, som någon regering oavsett partifärg har gjort på 20 år. Ingen regering har satsat lika mycket pengar på polisen som vi gör nu.

Vi ligger dock lite efter, kan jag säga, när det gäller utbildningsdelen i polisen. Den borgerliga regeringen utbildade nämligen väldigt få poliser. Man utbildade bara 600–700 poliser per år, och det är alldeles för lite när 400–500 poliser per år går i pension. Då har man en för låg utbildningstakt. Nu har vi fördubblat utbildningstakten. År 2017 togs det in över 1 300 till utbildningen, vilket innebär att 1 300 polisstudenter kommer att gå ut i polisverksamheten 2019.

Det är ju så man måste göra: satsa pengar så att man kan behålla den personal som finns, se till att förbättra arbetsvillkoren för polisen och samtidigt öka polisutbildningstakten. Det är det enda sättet – det finns inga genvägar i detta. Dessutom måste man se till att det finns pengar avsatta.

Bara som en markering vill jag säga att vi ska vara lite försiktiga med orden. När man använder terroristbegreppet ska man veta att det för att man ska kunna tala om terrorism ska vara en handling som allvarligt kan skada en stat. Handlingar som allvarligt kan skada stater – det är så vi definierar terroristbrott. Jag tycker att man ska vara lite försiktig med hur man använder sig av det begreppet och hur man uttrycker sig. Men det finns som sagt inga som helst meningsskiljaktigheter kring hur allvarligt vi ser på den här politiskt motiverade brottsligheten. Vi gör allt vi kan för att komma till rätta även med den.

Anf. 8 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för debatten. Varken ministern eller jag vill att brottslingar ska få ta över samhället, och jag tycker att det är viktigt att vi har denna debatt. Det finns nämligen en situation i samhället just nu som är helt oacceptabel, och det behöver göras någonting åt den. Jag tycker att det är bra att ministern nu kommer med flera åtgärder för att komma till rätta med problemet, men jag tror att det behövs mer än så – tyvärr.

Yttrandefriheten får aldrig missbrukas som en förevändning för förföljelse och trakasserier. Jag använder ordet ”djurrättsterrorism”. Precis som ministern säger är ”terrorism” ett allvarligt ord, och det handlar om hot mot en stat. Jag tycker dock att denna typ av verksamhet, där autonoma grupperingar rör sig i samhället och allvarligt skadar det, är en form av terrorism. Det är den nya formen av terrorism vi ser i samhället, och vi måste bemöta den på det vis som den yttrar sig.

Jag tycker också att man behöver stärka svaret ännu mer inom Säpo. Jag skulle vilja att Säkerhetspolisen eller en särskild enhet inom polisen får ett tydligare uppdrag – kanske ett särskilt, specifikt uppdrag – att titta på just denna fråga. Vi ser att det är större rörlighet bland dessa grupperingar i olika delar av Sverige, och det vore bra om polisen fick en samlad enhet för att ta tag i detta. Det handlar om att markera var dessa människor är, vad deras syfte är och vad de håller på med, för att tidigt mota Olle i grind.

Detta hotar inte bara näringsidkare. Det hotar privatpersoner, jägare och politiken. Detta är ett hot mot dagens samhälle, och därför är det viktigt att signalerna härifrån kammaren och från Rosenbad är enade mot kriminalitet och civil olydnad.

Anf. 9 RUNAR FILPER (SD):

Fru talman och statsrådet! Ren terror begicks för att stoppa en bonde nere i Västergötland från att bli minkfarmare.

Det var hot mot släkten och en skändad familjegrav, och sonen och system hotades till livet. Föräldrarna fick två odetonerade brandbomber i brevlådan. Morbrodern fick hotbrev och en yxa genom sitt fönster, och hans mormors mors grav vandaliserades – en djup grop hade grävts, och gravstenen hade välts. Det blev två och ett halvt års fängelse för bland

annat mordbrand och brott mot griftefridslagen. En fick ett år, och andra fick villkorlig dom och skyddstillsyn.

Hunt Saboteurs Sweden är en grupp som hyllar nedsågade jaktorn och hotar jägare. Gruppen säger ”Hunt the hunters” och uppmanar alltså till jakt på jägare. Man störde licensjakten i Kølstareviret i Västmanland.

En miljöpartistisk nämndeman har enligt tidningen Expressen hotat att förstöra vargjakten genom att ställa sig mellan jägaren och vargen. Det rör sig om ordföranden i Nordulv, en organisation som oftast utnyttjar talerätten för att stoppa myndighetsbeslut.

En värmländsk bonde och hennes dotter hotades med både våldtäkt och död för att de mjölkar sina kor och skickar dem till slakt. Den hotfulle mannen var enligt Radio Värmland med i Djurens Rätt och tillhörde Feministiskt initiativ i Värmland.

Jag vill inte ta till sådana låga grepp som justitieministern tagit till mot SD i andra sammanhang och dra kopplingar mellan Socialdemokraterna och dessa organisationer. Men samtidigt representerar de partier och strömningar som ni själva bildar regering med och aktivt tar stöd av i riksdagen. Den retoriken är ju du, Morgan Johansson, och ditt eget parti inte sena att ta till när chansen uppenbarar sig.

Under åren 2003–2010 anmäldes 341 brott av mer allvarlig art mot svenska minkbönder. Det var flest i hela världen – tvåa kom Spanien med 120 anmälda brott.

Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Av alla partier i Sveriges riksdag är det kanske SD som ska tala med allra minst bokstäver om kopplingar till olika radikala rörelser. Det räcker med att gå in och titta lite på Sverigedemokraternas historia – och även på partiets nutid, för den delen – när det gäller kopplingar till olika extrema organisationer. Med det kan vi väl lämna denna diskussion, men jag vill säga att det rör sig om mycket sten i glashus, Runar Filper!

För att gå till sakfrågan kan jag säga att det över huvud taget inte finns några meningsskiljaktigheter här när det gäller synen på denna typ av brott. Det är klart att vi måste se till att stärka våra insatser mot dem som ägnar sig åt politiskt motiverad brottslighet på detta sätt. Denna brottslighet kan ofta innefatta trakasserier, våld eller hot, vilket är helt motbjudande.

Hur gör vi då? Vi skärper straffsatserna. Vi ser till att påföljderna för dessa individer skärps. Vi ser till att öka de ekonomiska resurserna för polisen och Säkerhetspolisen för att upptäcka denna typ av brottslighet. Vi ger också polisen och Säkerhetspolisen ett särskilt uppdrag att stärka sina insatser.

Det är så man gör, och jag skulle, återigen, vilja säga att denna regering har gjort mer än någon tidigare regering både när det gäller denna fråga och när det gäller allmän brottsbekämpning.

Jag tar inte lätt på detta, utan det är tvärtom. Detta handlar om att se till att möta en utveckling där vi ser en ökad polarisering i samhället. Då gäller det för oss som står upp för demokratin och för ett anständigt politiskt samtal att se till att man följer de politiska beslut som finns. Det gäller att vi ser till att denna typ av extrema rörelser kan motarbetas med kraft.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2017/18:165 om bemanning i polisens lokalområden

Anf. 11 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Anders Hansson har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag ämnar vidta i syfte att alla kommuner ska ges fortsatta förutsättningar för att ha en närvarande polis som kan stävja och förebygga brott samt bekämpa otryggheten i de respektive kommunerna.

Under de senaste åren har polisen behövt hantera ett ökat terrorhot, migrationsströmmar och en upptrappning av våldet bland gängkriminella. Region syd är en av de polisregioner som drabbats hårdast. Samtidigt har myndigheten genomgått den största myndighetsombildningen inom staten i modern tid. Utmaningarna har hanterats utifrån de initiala förutsättningar och den bemanningsnivå som den tidigare regeringen lämnade efter sig.

Polisens nya organisation har möjliggjort att myndigheten på ett helt annat sätt än tidigare snabbt kan kraftsamla vid svåra händelser och mot nya brottsfenomen. Utifrån de givna resurser som Polismyndigheten haft till sitt förfogande har dessa nya förutsättningar möjliggjort för polisen i Region syd att också kraftsamla mot den utveckling som skett bland annat i Malmö. Det har varit nödvändigt och bra.

Men det räcker inte. Personalresursen är inte tillräcklig för att hantera dessa stora utmaningar och samtidigt upprätthålla en rimlig bemanning över hela landet.

Regeringen har därför beslutat om att genomföra en historiskt stor resursförstärkning av Polismyndigheten. Regeringen har föreslagit och aviserat tillskott till Polismyndigheten på ca 9,8 miljarder kronor. Målsättningen är att öka antalet polisanställda med ytterligare 10 000 till 2024.

Regeringen har också fördubblat antalet antagna till polisutbildningen i förhållande till den förra regeringen. År 2014 antogs 689 studenter till polisutbildningen, medan 1 398 studenter antogs 2017.

Polismyndigheten har även fått i uppdrag av regeringen att inleda en rekryteringskampanj och att undersöka förutsättningarna för att starta polisutbildning på två nya platser i landet. Mot bakgrund av detta beslutade regeringen den 21 december att Malmö universitet får bedriva polisutbildning under förutsättning att det finns en gällande överenskommelse mellan högskolan och Polismyndigheten.

Detta är åtgärder som sammantaget kommer att ha stor betydelse för Polismyndighetens förmåga att svara mot samhällsutvecklingen. Jag är övertygad om att det också kommer att göra skillnad i Malmö, Svedala, Trelleborg, Vellinge och Ystad.

Anf. 12 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är dock ett svar som jag finner underligt på minst två sätt.

För det första är det inte i närheten av att ge någon omedelbar lösning eller något svar på den polisbrist som återfinns i Skåne och i väldigt många svenska kommuner utanför storstäderna. I min interpellation nämner jag endast en handfull skånska kommuner som drabbats av polisbristen, men problematiken återfinns i hela landet.

För det andra verkar statsrådet mer intresserad av att lägga skulden för nuvarande situation på den tidigare regeringen än av att ta eget ansvar för den brist på handlingskraft som hans regering uppvisat i rättsfrågorna under snart tre och ett halvt år.

Fru talman! Själva kärnfrågan är fortsatt att många kommuner – i mitt fall skånska kommuner på landsbygden – har för få poliser närvarande. De poliser som har varit placerade där har på grund av den besvärliga situationen i Malmö, med gängkriminalitet, skjutningar och sprängdåd, kommanderats till Malmö för att hjälpa till. Detta är vällovligt och till viss del förståeligt, om hjälpen skulle vara av en tillfällig natur, men tyvärr har tillfälliga kommanderingar blivit långa.

Då den lokala polis närvaron ute i kommunerna därigenom i stort sett har försvunnit kan vi nu läsa om återupptagen brottslighet på flera ställen som tidigare har varit förskonade från grövre brott, till exempel Ystad, Svedala och Staffanstorps.

Sambandet är tämligen enkelt: Om det inte finns någon polis på plats kan kriminaliteten sprida sig. Detta är just vad som händer nu i bland annat Skåne. Polisregion syd ställs inför en näst intill omöjlig uppgift – de ska vara på två eller tre ställen samtidigt. För att citera statsrådet i hans svar: ”Personalresursen är inte tillräcklig för att hantera dessa stora utmaningar och samtidigt upprätta en rimlig bemanning över hela landet.”

Det var ju just av denna anledning som jag ställde min interpellation! Vad ska jag säga till oroliga invånare, som oroas över att polisen inte längre syns och inte patrullerar på stan och att otryggheten tillåts breda ut sig i samhället, i synnerhet för unga kvinnor?

Statsrådet Johansson hänvisar till satsningar på rättsväsendet, utökat antal utbildningsplatser och fler antagna på de befintliga polisutbildningarna. Det är bra. Problemet är bara att situationen är allvarlig här och nu. Jag välkomnar nyrekrytering och utbildning av fler poliser, men detta löser inte den problematik som vi har att adressera nu.

Nu krävs handlingskraft av regeringen – en handlingskraft som man tyvärr verkar sakna. Den enda tillstymmelsen till handlingskraft var att regeringen nyligen äntligen bestämde sig för att byta ut den tidigare rikspolischefen Dan Eliasson, en person som regeringen annars nästan dumdrigt har gett sitt fulla stöd till och vägrat att byta ut.

Som jag sa tidigare välkomnar jag nya poliser, men jag är också mån om att de duktiga poliser som vi redan har inom yrket ska stanna kvar på sina arbeten.

Handlingsförlamningen hos regeringen och den bristfälliga ledningen av polisen har medfört att ett flertal poliser har slutat i förtid. Under 2017 allena valde 905 poliser att begära avsked. En del av dessa avgångar är pensionsavgångar, men en bra bit över hälften av poliserna är missnöjda med sin arbetssituation.

För den redan hårt ansatta Polisregion syd, vari kommunerna i min valkrets och inte minst Malmö ingår, är siffran 253 avgångar under de senaste tolv månaderna. Av dessa är 165 av annat skäl än pensionsavgångar. Detta måste väl ändå föranleda en reaktion från statsrådet, som liksom jag kommer från denna del av landet?

Med anledning av att svaren på min interpellation snarare landar ett antal år framåt i tiden och föga bemöter dagens problematik måste jag åter och med oförtruten envishet fråga statsrådet Johansson: Vilka konkreta åtgärder vill statsrådet vidta för att runt Malmö kringliggande kommuner ska kunna förlita sig på en närvarande och lokal polis som kan upprätthålla tryggheten?

Anf. 13 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Det enkla svaret är att vi nu går in med större resurser till Polismyndigheten än vad någon regering har gjort på 20 år, oavsett partifärg. Vi har ökat från ett år till ett annat, från 2017 till 2018, med 2 miljarder. Vi ökar med 2,3 miljarder nästa år och 2,8 miljarder året därpå. Vi har aldrig sett en så stor ökning tidigare. Denna resursförstärkning gör vi för att polisen ska kunna växa.

Vi säger att antalet polisanställda ska öka med 10 000 till 2024. Hur många av dem som ska vara poliser respektive civilanställda är en bedömning som Polismyndigheten måste göra. Men med dagens fördelning, ungefär en tredjedel civilanställda och två tredjedelar poliser, skulle vi tala om ytterligare 6 000–7 000 poliser och 3 000–4 000 ytterligare civilanställda fram till 2024.

För att nå dit måste man vidta ett antal åtgärder. Man måste förbättra arbetsvillkoren. Därför har vi gett Polismyndigheten ett särskilt uppdrag att se över arbetsmiljö, arbetsvillkor och karriärvägar, och vi har också skickat med pengar till detta.

Dessutom måste man ha lönefrågan på plats. Polismyndigheten och Polisförbundet tecknade ju för bara några veckor sedan ett löneavtal som innebär bättre löneutveckling för polisen än för andra grupper. De ligger väsentligt över det så kallade märket, som gäller för andra grupper. Det innebär också ökade lönepåslag för poliser i yttre tjänst och för poliser i utsatta områden. Det är dessutom framtungt i den meningen att de stora pengarna går ut redan i år.

För bättre arbetsvillkor och för att kunna återrekrytera poliser som har lämnat kåren görs särskilda insatser, och jag tror att det behöver göras ännu fler av den karaktären för att få tillbaka dem som har lämnat kåren.

Vidare behöver fler utbildas. Min huvudsakliga kritik mot den tidigare moderatregeringen är att den låg alldeles för lågt på utbildningssidan. Man kan inte utbilda 600–700 poliser per år samtidigt som, vilket Anders Hansson också noterar, 400–500 poliser går i pension per år. Då är marginalerna alldeles för små.

Nuförtiden finns det en privat arbetsmarknad för poliser som inte fanns för 15–20 år sedan. De ligger också och rycker i våra poliser. Då gäller det att se till att vara en bra arbetsgivare för att kunna behålla folk i kåren. Men man behöver helt enkelt också utbilda fler än vad man gjorde tidigare och ta höjd för den nya arbetsmarknad som finns nu.

Vi har fördubblat polisutbildningstakten, så redan nästa år går det ut 1 300 nya polisstudenter. Det är den högsta takten sedan 2010, då det var en topp. Sedan drog ni dramatiskt ned på antalet utbildningsplatser. Men redan nästa år går det som sagt ut 1 300 nya poliser. De kommer då att förstärka polisverksamheten över hela landet – också i vår del av Sverige, Anders Hansson, kring Malmö, Lund, Trelleborg, Svedala och så vidare. De kommer att vara viktiga i den delen. Och man kan väl säga att vår del

av landet är särskilt påverkad av gängkriminaliteten, närheten till kontinenten, vapen och narkotika med de problem som poliser där hela tiden möter.

Det blir alltså resursförstärkningar, fler utbildningsplatser, bättre arbetsvillkor för landets poliser och en kraftsamling mot gängkriminaliteten på det sätt som skett i Malmö och som i grunden är bra.

Anf. 14 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Jag tycker att det är många kloka förslag. Jag och statsrådet Johansson är nog fullständigt överens om att det behövs fler poliser.

Det tråkiga är att antalet poliser har minskat. År 2014, till exempel, var det 20 051 poliser anställda, och år 2017 var det 19 741. Det är alltså en skillnad trots alla insatser som statsrådet Johansson nämner har vidtagits. I och för sig vill jag inte ha in den diskussionen, men det beror kanske lite på hur många poliser som utbildades och som sedan kom ut. Antalet antagna till Polishögskolan var 1 048 år 2006, år 2007 var det 1 310, och år 2008 var det 1 708. Sedan minskade det, med tanke på att vi skulle upp till 20 000. Då var vi nämligen uppe i de extra 2 500 poliser som också var alliansregeringens löfte. Antalet ökade från 17 500 till 20 000 poliser. Det var därför vi drog ned antalet. Annars hade vi fortsatt ökningen upp till kanske 21 000 poliser, vilket i och för sig nu hade visat sig vara alldeles ypperligt. Men då var i alla fall löftet 20 000. Det var problematiskt att löftet svajade väldigt under sittande regering, för då låg antalet poliser under 20 000.

Alltnog är det klokt att nya poliser utbildas. Det är ett bra initiativ. Jag är till exempel förespråkare av en polishögskola i Skåne. Eventuellt ska det även inrättas en ny polishögskola någon annanstans i landet utöver de tre som vi redan har. Men ett grundläggande problem är att det är tomma platser på polishögskolorna. Det är bekymmersamt att platserna inte fylls då det kommer in väldigt många ansökningar till polishögskolorna.

Det är alltid svårt att göra en fullständigt korrekt bedömning, men mellan tummen och pekfingeret får jag det till att det i dag är totalt 500 platser på polishögskolorna som inte fylls. Det är faktiskt ett underbetyg att platser står tomma på våra polishögskolor när vi har ett behov av fler poliser. Därför kan jag tycka att det är lite underligt att man inrättar två nya polishögskolor. Men jag är beredd att tänka utanför den boxen, att de tre kanske inte räcker och att rekryteringen ökar. Likväl kvarstår problemet att 500 platser är tomma. Detta bör vi ta på stort allvar. Jag är lite intresserad av att höra vad statsrådet Johansson säger i den delen.

Sedan har vi poliser som slutat. Detta är ytterst bekymmersamt. Det var 678 poliser som slutade 2014, 832 år 2015, 950 år 2016 och 905 år 2017. Detta är väldigt många. En del av dem var pensionsavgångar, ungefär hälften. Men det är ändå en alldeles för stor del som slutar. Därför välkomnar jag Morgan Johanssons ambition att poliserna ska få högre lön, i synnerhet de i yttre tjänst. Jag jobbade själv en gång i tiden inom brottsbekämpningen, dock inte i yttre tjänst, och jag tycker att det oftast är i yttre tjänst som skurkarna fångas.

Det är som sagt många goda idéer och tankar. Men jag vill gärna höra vad Morgan Johansson tycker om polishögskolorna.

Prot. 2017/18:70
9 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Historiebeskrivningen stämmer. Er regering gjorde ett ryck under er första period för att få upp antalet poliser till 20 000. Nu ska det sägas att det faktiskt var Socialdemokraterna som 2006 satte målet 20 000. Men er regering gjorde fram till dess ett ryck för att få upp antalet poliser till över 20 000 fram till 2010, vilket den också klarade.

Problemet var att ni tappade farten under er andra period och drog ned utbildningstakten rejält. De sista åren i er andra regeringsperiod hamnade antalet på totalt 600–700 per år. Det är helt enkelt inte tillräckligt om man vill att kåren ska växa och tar i beaktande att vi har en annan arbetsmarknad nu än tidigare. Polisutbildningen är en attraktiv utbildning som även ger kompetens att arbeta hos många privata arbetsgivare. Därför måste vi förstå att vi måste erbjuda så goda arbetsvillkor att man kan behålla folk i kåren. Min kritik i den här delen är att ni tappade fart under förra mandatperioden.

Nu skalar vi upp det här. Det tar två och ett halvt år att utbilda en polis, så detta är inget som man vänder bara över en natt.

Nu har vi som sagt skalat upp detta, och nästa år, 2019, kommer det att gå ut 1 300 från utbildningen.

Det är bara socialdemokrater som öppnar nya polisutbildningar. Det har aldrig någon moderatregering gjort. Vi öppnade i Umeå och Växjö, och jag var med på den tiden också, när vi fattade de besluten i kammaren. Nu öppnar vi i Malmö, och man kommer att kunna söka till polisutbildningen i Malmö redan i vår eftersom den sätts igång våren 2019. Vi ska också öppna i Västsverige. Polismyndigheten ska ta fram ett underlag till mig om hur och var detta ska ske.

Denna satsning innebär att man breddar rekryteringsunderlaget, och jag tror att vi kommer att få se ännu fler sökande. Vi har nästan 10 000 sökande när utbildningarna startar varje halvår, varav hälften är behöriga. Sedan gäller det att klara av proven.

Här kommer vi in på Anders Hanssons andra fråga, nämligen hur vi gör för att verkligen fylla de platser som finns. Jag tror att vi kommer att behöva öka antalet platser och ta in uppemot 2 000 per år de kommande åren, och då gäller det att fylla dessa platser. Jag tror att vi kommer att se fler sökande till följd av nya utbildningar och ökat rekryteringsunderlag.

En annan viktig sak är att de psykologiska testerna görs av Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Problemet var att när ni avskaffade värnplikten drog ni också kraftigt ned på Rekryteringsmyndigheten. Vi har därför fått skala upp inte bara polisutbildningen utan också Rekryteringsmyndigheten. Här har det varit en flaskhals, för man har inte haft tillräckligt många psykologer för att göra de tester man behövde. Det var ett problem i höstas att fördela hur många värnpliktiga respektive nya polisstudenter man skulle ta.

Nu har Rekryteringsmyndigheten byggt ut sin verksamhet och rekryterat fler psykologer, så från och med i vår kommer man att klara behovet även vad gäller polisstudenterna. Jag är övertygad om att vi då kommer att kunna fylla fler platser.

Anf. 16 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Johansson för ett intressant inlägg.

Det gläder mig när statsrådet talar om att bredda rekryteringsunderlaget. Låt mig bara skicka med att det är viktigt att vi inte sänker kraven, vilket ibland har diskuterats för att få in fler. Vi ska även fortsättningsvis ha högt ställda krav på dem som vi vill ska vara våra poliser för att vi ska kunna ha de allra bästa poliserna ute i verksamheten.

Låt mig återgå till interpellationen. Det är lätt att vi kommer in på antalet poliser fram och tillbaka, men interpellationen handlar ju om bristen på poliser ute i kommunerna just nu. Vi har vita fläckar på kartan, till exempel i Skåne där polisen tyvärr inte finns i den utsträckning som kommunerna önskar. När polisen drar sig tillbaka kommer kriminaliteten att hitta dessa vita fläckar.

I Ystad har narkotikahandeln tyvärr återupptagits just för att polisbemanningen är så låg. Det är illa, och så kan det inte fortsätta.

När man inte klarar att vara överallt stör man inte de kriminella på det sätt jag skulle önska. Man får inte den kontakt med ungdomar och övrig befolkning som jag önskar. Man får inte lokalkännedom eller det lokala förtroendet.

Jag tror att det är viktigt att man inte bara väntar på de nyrekryterade poliserna utan försöker tillse redan nu att dessa kommuner har någon form av minimibemanning eller lägsta krav på bemanning. Det får inte vara så att Polismyndigheten lämnar en kommun helt och hållet. Det måste finnas poliser lokalt.

Anf. 17 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi hade exceptionella omständigheter i Malmö förra året till följd av det stora antalet skjutningar. Det innebar att man drog samman polisresurser från hela Sydsverige till Malmö för att bland annat hjälpa till med utredningarna. Jag tycker att det var riktigt gjort, för vi tjänar alla på att man knäcker den organiserade kriminaliteten i Malmö, Göteborg och Stockholm. Man gjorde ett bra jobb, och nu sitter det över 70 häktade i Malmö.

Vi bygger även ut antalet häktesplatser. I Helsingborg fick vi bara här- omdagen ytterligare 40 platser. Vi behöver ju ha någonstans att bura in bovarna.

I Malmö gjorde man ett bra jobb, och sedan årsskiftet är den särskilda händelsen avslutad, vilket gör att man i vissa delar kan återgå till sina ordinarie tjänster. Trycket mot de kriminella i Malmö minskar dock inte. Tvärtom kommer det att fortsätta att vara starkt, för det måste det vara. Men som sagt är den särskilda händelsen avslutad, vilket innebär att man kan lösgöra resurser till övriga delar av Sydsverige.

Man kommer inte undan att grundproblemet är att vi har för låg bemanning. Vi behöver öka bemanningen, och därför satsar vi på arbetsvillkoren, en bra löneutveckling, utökad polisutbildning och nya stora resurser till polisen. Då kommer vi att få se en god utveckling i Polismyndigheten framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2017/18:172 om ett utvidgat tjänstemannaansvar

Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Lars-Arne Staxäng har frågat mig om jag är beredd att vidta initiativ eller åtgärder för att genomföra en översyn av tjänstemannaansvaret i syfte att utvidga och förstärka det.

Det är viktigt att allmänheten har ett stort förtroende för att offentliga förvaltningsuppgifter sköts på ett ansvarsfullt och korrekt sätt. Den 1 juli i år träder en ny förvaltningslag i kraft. Den nya lagen stärker enskildas rättssäkerhet i kontakt med myndigheter och snabbar på ärendehantering.

En god förvaltningskultur handlar också om de professionella värderingar som ska präglade alla statsanställda. Sedan januari 2017 har Statskontoret i uppdrag att främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten. Det handlar bland annat om att statsanställda ska känna till och följa lagarna och att förebygga korruption. Det handlar också om att utveckla en etisk kompass och en förmåga att hantera svåra situationer och dilemman. Allt detta bidrar till att skapa, upprätthålla och stärka förtroendet för staten.

För att medborgarna ska kunna känna förtroende för att den offentliga förvaltningen sköter sina uppgifter på ett opartiskt, effektivt och rättssäkert sätt är det också nödvändigt att det finns ett ändamålsenligt utformat system för ansvarsutkrävande när det begås felaktigheter. Det kan anses finnas tre ben för sådant ansvarsutkrävande: ett straffrättsligt, ett arbetsrättsligt och ett skadeståndsrättsligt.

Det straffrättsliga ansvaret ska träda in vid de allvarigaste angreppen på medborgarnas intresse av att offentliga uppgifter sköts korrekt. För att upprätthålla allmänhetens förtroende för den offentliga förvaltningen är det viktigt att straffansvaret för tjänstefel är ändamålsenligt utformat. Jag är öppen för att låta se över om det straffrättsliga skyddet är tillräckligt.

Anf. 19 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Först vill jag tacka för svaret. Jag noterar med tillfredsställelse att statsrådet tagit min fråga på stort allvar och i sitt svar också kan tänka sig att gå vidare i någon typ av utredning för att se om det straffrättsliga ansvaret vid tjänstefel är tillräckligt. Jag menar bestämt att så inte är fallet i Sverige.

År 1975 ändrades lagen om det offentliganställdas tjänstemannaansvar i grunden. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 1976. Den största skillnaden blev att det som tidigare prövades i domstol som tjänstefel nu i de flesta fall övertogs av myndighetens interna disciplingrupp.

I praktiken har detta ofta inneburit att endast riktigt grova tjänstefel utreds och beivras medan mindre förseelser inte leder till något som helst straffrättsligt ansvar. Det är alltså en radikal skillnad mot den gamla lagstiftningen före 1976, då tjänstemannen kunde få både suspension och avsättning vid grövre överträdelser.

Varje år kommer det in över 8 000 anmälningar om tjänstefel i Sverige. Vid många av dessa anmälningar finns det självklart inte någon som helst misstanke om överträdelser. Men trots att anmälningarna ökat på senare år, åtminstone sett under en tioårsperiod, är det nu mindre än 50 fall som

går till prövning, och bara ungefär 25 får någon typ av erinran eller någon form av straff, när det gäller den straffrättsliga delen.

Fru talman! Det här handlar i botten om förtroende, precis som statsrådet framförde. Det är synnerligen viktigt att medborgarna känner stort förtroende för att våra myndigheter alltid gör sitt bästa på ett rättvist sätt och att alla är lika inför lagen. Alla vet att om medborgaren själv slarvar, exempelvis med skatten, slår samhället till med ganska hårda sanktioner. Detta får man acceptera i ett rättssamhälle. Men då är det också viktigt att medborgarna känner till att om någon tjänsteman gör ett betydande fel kommer vederbörande att få ett straffrättsligt ansvar för detta.

Anf. 20 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har i grunden ett mycket stort förtroende för dem som jobbar i statlig och kommunal förvaltning. Den förvaltningskultur och den ämbetsmannakultur som vi har i Sverige anser jag präglas av en mycket hög kompetens och opartiskhet. Dessutom vet vi utifrån alla internationella utvärderingar som görs att vi har betydligt mindre problem med korruption och den typen av bekymmer än vad man har i många andra länder. Jag skulle vilja säga att vi i grunden har en väldigt bra ämbetsmannastruktur i förvaltningen. Det innebär inte att det inte begås fel då och då. Det kan inträffa, och då gäller det att vi har ett bra system för att se till att man kan komma till rätta med detta. Men jag tycker inte att enstaka fel kan vara grund för att använda en retorik som stämplar hela förvaltningen eller för att hävda att förvaltningen i sin helhet inte skulle agera på ett korrekt sätt.

Lars-Arne Staxäng talar om antalet anmälningar om tjänstefel och nämner siffran 8 000. Denna siffra var riktig 2012. Då gjordes 8 000 anmälningar om brottet tjänstefel. Men på senare år har den siffran gått ned. Den senaste siffran är 6 000 och är från 2016. Vi hade en topp 2012. Därefter har det skett en minskning. Detta vill jag få fört till protokollet. Det sker ingen ökning när det gäller anmälningar om brottet tjänstefel.

Jag är, som jag sa i interpellationssvaret, beredd att se över det straffrättsliga skyddet och se om det är tillräckligt. Men då måste man fundera över i vilken form man ska göra detta och också förstås med vilken inriktning. Lars-Arne Staxäng ger ingen större vägledning till vad han anser att man ska titta på.

Det som var fallet före 1975 var att även väldigt små försummelser och bagatellartade fel kunde göras straffbara och dras inför domstol. Därmed kunde tjänstemän ställas inför rätta för dessa. Det var detta man ändrade på. Den delen, det straffrättsliga ansvaret, överfördes i stället till exempelvis regler om disciplinansvar. Det kunde då bli fråga om varningar eller löneavdrag.

Jag är inte beredd att gå tillbaka till den situation som rådde före 1975. Men jag ser gärna över hur praxis har utvecklats de senaste åren för att se om det har skett någon förskjutning innebärande att man – vilket påstås – tar mindre allvarligt på den här typen av fel än vad man gjorde tidigare.

För att ta ett exempel ställs poliser varje dag inför ganska svåra beslut att fatta. Det kan gälla omhändertagande, våldsanvändning och olika konfrontationer. Skulle vi helt gå tillbaka till den tidigare ordningen och utvidga det här ansvaret till att gälla även i de situationerna tror jag att det skulle leda ut på en väg som vi inte riktigt kan ta ansvar för. Är det detta

Prot. 2017/18:70

9 februari

Svar på

interpellationer

Lars-Arne Staxäng är ute efter, att man ska fånga in de situationerna också? Vill han fånga in även kommunala församlingar, så att man ska kunna ställa dem inför domstol till exempel för domstolstrots? Ska det också kunna utgöra tjänstefel? Den diskussionen har förts. Det är mina frågor till Lars-Arne Staxäng.

Anf. 21 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Det är bra att statsrådet skiljer på det straffrättsliga, det arbetsrättsliga och det skadeståndsrättsliga ansvaret i dessa frågor. Han var inne på det i sitt senaste inlägg. Vi diskuterar mest det straffrättsliga området och de riktigt grova felen. Det är det jag har interpellat statsrådet om. Och det finns faktiskt ett stort värde i om en prövning av de grövre fallen kommer till domstol och inte hanteras internt av en myndighet.

JO menade till exempel – nu är detta länge sedan, 1975, för över 40 år sedan – att en straffpåföljd har en betydligt starkare normbildande effekt än vad en disciplinpåföljd har. Och nog kan man instämma i detta efter drygt 40 år med den här lagstiftningen. Justitierådet Thomas Bull kommenterar statistiken – om det nu är 8 000 fall eller 6 000 fall, som vi fick höra här – och menar att domstolarna har blivit mer förlåtande i sin rättsskipning i de här fallen, så till den grad att tjänstefel nästan är avkriminaliserat. Det är en allvarlig signal.

De vanligaste disciplinpåföljderna är i stället en intern varning eller några dagars löneavdrag. Med andra ord har ansvaret gått över till ett helt arbetsrättsligt system mellan arbetsgivare och arbetstagare. Denna fråga kom ju också upp i och med de skandaler som hittills framkommit på Transportstyrelsen. Vi ska naturligtvis inte föregå de utredningar som arbetar med detta fall, men det är ett exempel. Det är lätt att konstatera att det just vid sådana här ärenden är en stor fördel att ha en tydlig lagstiftning inom det straffrättsliga området.

Anf. 22 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag noterar att Lars-Arne Staxäng fortsätter att tala om de grova felen. Vad jag förstår vill han inte gå tillbaka till 1975 års regelverk, som innebar att även väldigt små försummelser och rent bagatellartade fel kunde leda till straffpåföljder. Men för den eventuella kartläggning vi ska göra vore det bra att veta vilken hållning Moderaterna har.

Som sagt är jag öppen för att se över om det har skett någon förändring i praxis på senare tid. Jag vet att det inte är särskilt många av alla de här anmälningarna som verkligen leder till påföljder. Då kan man faktiskt se över vad detta beror på. Är gränsen helt enkelt för lågt satt? Detta tittar jag gärna vidare på. Jag öppnar för det. Men att gå tillbaka till 1975 års system verkar inte vare sig jag eller Lars-Arne Staxäng vara intresserad av.

Jag ställde också en fråga om kommunala församlingar. Den frågan har nämligen också lyfts fram i detta sammanhang. Ska man bredda det här till att gälla även det? Där fick jag inte något tydligt svar från Staxäng. Jag är för min del inte beredd att gå så långt i det avseendet.

Sedan nämner Lars-Arne Staxäng Transportstyrelsen. Sanningen är ju att det vi vet är att den som fattade detta beslut, det vill säga generaldirektören i det här fallet, också dömdes, dock inte för tjänstefel utan för vårdslöshet med hemlig uppgift. Detta ledde i sin tur till arbetsrättsliga effekter,

nämligen att hon fick lämna sin tjänst. Det fanns alltså både en straffrättslig och en arbetsrättslig påföljd av detta. Att använda det som ett exempel på att systemet inte skulle ha fungerat tycker jag inte är riktigt rättvisande. Det är snarare tvärtom. Här fungerade systemet i den meningen att detta upptäcktes och fick en straffrättslig påföljd.

Men som sagt fortsätter jag gärna den här diskussionen för att se om praxis på något sätt har ändrats och var man ska dra gränserna för det straffrättsliga ansvaret.

Anf. 23 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Fru talman! Jag tackar för debatten, som jag tror är ganska viktig.

Vi har diskuterat om det är 8 000 eller 6 000 fall. I den utredning som jag tittade på var det 8 000 under en lång rad år, ända fram till 2015. Det är möjligt att statsrådet har någon senare siffra. Men om det har skett en minskning är det kanske en signal på att människor märker att det inte finns någon anledning att anmäla tjänstefel, då det inte leder framåt.

När under 50 fall blir utredda och man sedan i kanske bara hälften får någon fälld för tjänstefel är det en allvarlig signal. Jag vädjar till statsrådet att, precis som han skriver i sitt första svar, titta på frågan.

Jag menar inte att småfel ska tas upp i någon domstol. Vi har andra mycket grövre saker att hantera där. Men vid allvarligare tjänstefel, precis som vid Transportstyrelsen, borde det gå att kunna fälla tjänstemän.

Statsrådet frågade: Ska detta ske över hela den offentliga sektorn och även i de kommunala församlingarna? Jag kan tänka mig att det även ska kunna ske där vid vissa grövre förseelser, särskilt vid myndighetsutövning på olika sätt. Det har varit frapperande tjänstefel även inom den kommunala sektorn.

Det är viktigt att vi tittar över lagen och att vi tar upp det så att det blir en lag så att allvarliga tjänstefel, när de sker, också beivras på det straffrättsliga området.

Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Bara så att det inte blir något missförstånd: Beslut i kommunala förvaltningar omfattas också av regelverket. Så är det redan i dag vid myndighetsutövning. Det har inte ändrats över huvud taget.

Vad jag talar om är om fullmäktigeförsamlingar till exempel fattar beslut som skulle kunna tolkas som att de går emot ett domstolsbeslut och om det också skulle kunna omfattas av tjänstefel. Den diskussionen har nämligen lyfts upp inte minst av Thomas Bodström, som du hänvisade till. Så långt ska vi nog inte gå i det avseendet.

När man ägnar sig åt myndighetsutövning omfattas man också av det straffrättsliga regelverket. Det fungerar så oavsett om du är statlig eller kommunal tjänsteman. Sedan kan vi diskutera var gränsen för det straffrättsliga ansvaret ska gå.

Jag pekade på att före 1975 var det så pass vitt utsträckt att även bagatellartade fel som till exempel begicks av en socialsekreterare eller av en polisman skulle kunna dras inför rätta. I det fallet kanske det i själva verket skulle ha varit mer ändamålsenligt att använda sig av en varning, ett löneavdrag eller någonting sådant. Det skulle bli någon form av disciplinpåföljd i stället.

Det var detta övergången 1975 innebar. Jag är inte beredd att gå tillbaka till 1975 års ordning. Däremot vill jag gärna ta frågan vidare genom att se över det. Har det skett någon form av praxisändring de senaste åren, där gränsen för vad man betraktar som allvarligt eller mindre allvarligt har förskjutits? Den processen tar jag gärna vidare.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2017/18:219 om deltidsanställda brandmän

Anf. 25 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Anders Hansson har frågat mig om jag anser att den pågående räddningstjänstutredningen också bör omfatta den arbetsmarknadspolitiska frågan om ersättning från a-kassan för den deltidsanställda brandman som förlorar sin huvudsakliga sysselsättning och om jag i så fall avser att ge utredningen ytterligare direktiv.

Det är kommunerna som ansvarar för räddningstjänst och förebyggande verksamhet inom kommunen. Dessa verksamheter är sedan lång tid tillbaka organiserade med hel- och deltidsanställda brandmän och brandbefäl. Att det finns räddningsresurser som snabbt kan vara på plats och påbörja en hjälpinsats är avgörande för effektiva och säkra insatser. Det är därför allvarligt att många kommuner inte kan upprätthålla sin beslutade beredskap för räddningstjänst. En tydlig orsak till detta är att kommunerna av olika skäl har stora svårigheter med att rekrytera och behålla deltidsanställda brandmän och brandbefäl, det vill säga räddningstjänstpersonal i beredskap.

Regeringen gav därför i februari 2017 en särskild utredare i uppdrag att analysera kommunernas förutsättningar att bedriva räddningstjänst och brandförebyggande verksamhet. Utredaren ska analysera och föreslå hur dessa verksamheter ska kunna bedrivas på ett mer likvärdigt, effektivt och säkert sätt. En väsentlig del av uppdraget innebär att utredaren ska analysera och föreslå hur kommunerna ska få bättre förutsättningar att rekrytera deltidsanställda brandmän och brandbefäl. Enligt uppdraget är det möjligt för utredaren att analysera frågan om ersättning från a-kassan. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2018.

Regeringen kommer även i fortsättningen att noga följa utvecklingen på detta område och vid behov även vidta ytterligare åtgärder. Samtidigt är det av stor vikt att kommunerna vidtar de åtgärder som behövs för att säkerställa effektivitet och kvalitet i de aktuella verksamheterna.

Anf. 26 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Tack till statsrådet för svaret!

Jag blir glad över att statsrådet Morgan Johansson och jag delar uppfattningen om hur viktiga våra deltidsbrandmän är för att räddningstjänsten ute i kommunerna ska fungera.

I dag finns ca 15 000 heltids- och deltidbrandmän som är engagerade i att hjälpa oss och andra om en olycka, kris eller katastrof skulle hända. Av dessa är grovt räknat hela 10 000 deltidbrandmän. Resterande 5 000 är heltidsbrandmän.

Jag har haft förmånen att engagera mig djupare i räddningstjänst och totalförvarsfrågor, och i synnerhet en mening fick verkligen fäste hos mig. Den meningen är: Varje olycka eller katastrof sker i en kommun, och först på plats är oftast den kommunala räddningstjänsten.

I ett förfarande där sekunder kan vara den avgörande skillnaden mellan liv eller död, lätnad eller tragedi, blir vår räddningspersonals arbete och beredskap ännu viktigare. Skillnaden mellan landsbygd och storstad gör sig tyvärr också påmind, där storstäder kan unna sig heltidsanställd personal medan flertalet mindre kommuner använder sig av – visserligen engagerade och duktiga – deltidbrandmän som vid sidan av sina ordinarie arbeten även tjänstgör som räddningspersonal.

Att vi då kan ge förmånliga och riktiga förutsättningar för dessa brandmän att kunna utföra sitt viktiga arbete är grundläggande för invånarnas trygghet. På flertalet håll har nu dock under längre tid förutsättningarna för att både rekrytera och arbeta som deltidbrandman tyvärr försämrats.

Bristen på deltidbrandmän visar sig på olika håll redan nu. I senaste purfärskan numret av Swedish Firefighters finns till exempel ett reportage om deltidbrandmännen i Holmsund utanför Umeå, som nekas semester på sommaren då det inte finns tillräckligt med personal för att det ska gå att ge ledighet. Problematiken återfinns på flera andra ställen i landet.

I vissa fall kan det vara den förändrade arbetsmarknaden med mer rörliga arbeten och längre avstånd till räddningsstationerna som påverkar rekryteringen, men ibland är det saker som egentligen inte borde vara ett bekymmer. Staten kan inte luta sig tillbaka och hänvisa alla frågor till kommunerna, då ansvaret för en fungerande räddningstjänst ingår som viktig del även i Sveriges totalförvar.

Häri ligger lite av min kritik mot statsrådets svar. Mycket riktigt hänvisar Morgan Johansson till den utredning som pågår i frågan och som tillsattes i februari 2017 med ett krav på redovisning senast den 30 juni i år. Det är bra att en utredning görs. Heder för detta. Den görs i syfte att säkra rekryteringen av deltidbrandmän framgent. Men då vi på flertalet håll och under längre tid sett svårigheter för kommunerna att både rekrytera och behålla deltidbrandmän oroar tidsåtgången för utredningen mig.

Utredningen ska pågå i 1 ½ år. Därefter ska det vara en hantering på departementet i kanske minst sex månader och möjligtvis tidigast ett lagförslag om två år. Det är för lång tid. Om det har börjat brinna kan man inte vänta tills lågorna är på midjehöjd innan man börjar släckningsarbetet, även om olika personer visserligen har olika midjehöjd.

Ett annat problem är att deltidbrandmän som blir uppsagda från sina ordinarie arbeten men fortsätter som deltidbrandmän riskerar att förlora a-kassa varje gång de rycker ut på larm. Eftersom de inte helt står till arbetsmarknadens förfogande säger reglerna att de inte kan få full a-kassa. Denna tokighet måste ändras, och det är en fråga för staten och regeringen att hantera.

I sitt svar säger statsrådet Johansson att det finns en möjlighet för nuvarande utredning att analysera frågan om ersättning från a-kassan. Jag efterlyser lite mer handlingskraft och mer direkthet från statsrådet än så. Avser statsrådet att tillse att utredaren ges detta viktiga tilläggsdirektiv att ersättningsfrågan avseende a-kassan ska tas med i utredningen?

Anf. 27 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med: Vi är säkert eniga om att deltidsbrandmän och brandbefäl är mycket viktiga för att upprätthålla tryggheten ute i kommunerna. En stor del av verksamheten är beroende av att det finns de som har andra jobb men som då och då kan rycka in när det behövs. Om inte detta fanns skulle vårt system inte fungera. I botten finns det också arbetsgivare som låter sin personal göra denna viktiga samhällsinsats och i dessa lägen få lämna sin vanliga arbetsplats. Detta är ett i grunden väl fungerande system, men de behöver bli fler. Det är helt uppenbart.

Vi har under många år haft en alltför låg kompetensförsörjning även på detta område. Vi talade ju alldeles nyss om polisen, och här har vi ungefär samma situation. Vi behöver, precis som när vi talade om polisen, förbättra villkoren för att säkra kompetensförsörjningen. Vi behöver också utbilda fler.

Det som har hänt under detta år är att man har ökat antalet platser. Tidigare skedde utbildningar bara vid två platser, i Lund och i Härnösand, det vill säga Sandö och Revinge. Nu har MSB handlat upp ytterligare sex utbildningsplatser, så nu ges utbildningen på sammanlagt åtta platser i landet, vilket jag tror kan innebära att man också där breddar rekryteringsunderlaget. Vi utbildar ungefär 550 deltidsbrandmän per år. Redan nu har vi nog ett behov av uppåt 800, och på sikt kanske ända upp till 1 000 deltidsbrandmän. Vi behöver alltså skala upp också denna verksamhet.

Som jag nämnde i interpellationssvaret har regeringen tillsatt en utredning med Jan-Åke Björklund som ser över Räddningstjänsten. Det är många frågor som han tittar på, och kompetensförsörjningen är en av dem. Det lät lite kryptiskt i interpellationssvaret, men jag kan säga att jag vet att utredaren också har uppmärksammat a-kassefrågan. Han ser alltså även på den, så jag behöver inte ge några särskilda tilläggsdirektiv till honom.

Grundproblemet är att om man blir arbetslös från sitt ordinarie jobb och i stället går på a-kassa riskerar man helt enkelt att gå back ekonomiskt varje gång man rycker ut eftersom ens a-kassa sänks under den dagen. Det kompenseras inte med den timersättning som man får. Detta är naturligtvis mycket otillfredsställande. Det är en faktor för några av dem som slutar. Jag ska inte säga att det är en jättestor faktor, men det är en faktor för några. Det vore bra om vi kunde komma till rätta med det här.

Jan-Åke Björklund levererar alltså sitt betänkande i juni, och då får vi se vad han har kommit fram till. Men det korta svaret är: Ja, utredaren tar också in och analyserar de här frågorna.

Anf. 28 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Hjärtligt tack till statsrådet Johansson! Detta var glädjande. Jag tar svaret till intäkt för att utredaren kommer att titta på a-kassebiten, som påverkar en stor del av deltidsbrandmännens möjlighet att utföra sitt arbete. Jag delar den uppfattning som statsrådet Johansson har att många av våra deltidsbrandmän – jag har talat med flera av dem om detta

– är synnerligen duktiga och engagerade individer. De gör inte detta för pengarnas skull. De brukar säga: Vi gör det inte för att bli rika, utan vi gör det för att vi tycker att vi har ett ansvar och för att vi vill göra skillnad.

Jag tycker att de förtjänar en stor eloge för att de gör detta, och jag måste säga att de deltidsbrandmän jag har stött på – och det gäller även heltidsbrandmän – uppvisar en enorm vilja och ett enormt engagemang, som jag verkligen tycker att vi ska ta vara på. Det behövs. De är först på plats vid många olyckor, katastrofer, bränder och översvämningar. De spelar en viktig roll.

Det finns också andra möjligheter när vi är inne på detta. Nu pratar statsrådet Johansson och jag lite vid sidan av utredningen. Jag förstår att utredningen i sig blir vägledande för vad som ska ske sedan. Men jag tänkte ändå passa på att ge några inspel som man skulle kunna tänka på, och så får jag väl hoppas att utredaren sitter och lyssnar på denna mycket goda debatt.

Man kan jobba deltid som brandman, och vi kan kanske se över möjligheten att till och med jobba deltid som polis. Det finns ett förslag från Moderaterna där vi talar om någon form av deltidspolis. Man är då utbildad helt och hållet som polis men har sitt polisyrke och jobbar även deltid inom Räddningstjänsten. Det är en möjlighet man kan titta på.

En annan fråga som både jag och statsrådet Johansson var inne på är vikten av rätt förutsättningar och vikten av att vi behåller den räddningspersonal som vi har. Det gäller då inte bara a-kassan, utan det finns även en problematik kring deras säkerhet. Jag vet att det nyligen har lämnats en utredning av detta när det gäller blåljuspersonalen. Där har tyvärr räddningstjänstpersonalen en lite otacksam uppgift, för de har inte tjänstemannastatus som till exempel poliser har. Då blir det bekymmer när någon betar sig illa mot räddningstjänstpersonal, för man kan inte komma in på lagstiftningen om våld eller hot mot tjänsteman.

Det hade varit en stor fördel om vi kunde få in detta för att just säkerställa deltidsbrandmännens säkerhet. Det ska förhoppningsvis inte behövas en sådan lagstiftning, men tyvärr är det, som statsrådet säger i sitt svar, inte ovanligt med attacker mot blåljuspersonal i utsatta områden där ungdomsgäng härjar. Detta tror jag att vi behöver göra någonting åt.

Det här är två delar som jag skulle vilja lyfta fram i detta. Jag gläder mig åt att a-kassan är med i utredningens arbete, och jag tror på intet sätt att Morgan Johansson och jag har olika uppfattningar om vikten av deltidsbrandmännens arbete. Därför gläder jag mig åt att det verkar som att vi är på samma linje: De ska i möjligaste mån kunna vara kvar i sitt yrke.

Anf. 29 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med är det roligt att höra en moderat tala positivt om a-kassan. Det brukar ni inte göra, utan tvärtom: Så fort ni tillträder brukar ni kapa i den på olika sätt. Nu vet jag inte om ni kommer att göra så igen om ni skulle hamna vid regeringsmakten. Det återstår att se. Men erfarenheten hittills är att ni gärna ger er på den.

Vi har gjort en förändring. Förutom att vår regering generellt sett har förbättrat a-kassan har vi gjort en förändring som har betydelse för just deltidsarbetslösa: Vi plockade bort den så kallade 75-dagarsregeln. Det gjorde vi för något år sedan. Det var en stor sak, och vad jag vet var inte det en fråga som Moderaterna drev särskild hårt. Men den har vi alltså tagit

bort, och det innebär att man nu har 300 stämplingsdagar i stället för de 75. Det innebär en förbättring även i de här situationerna.

Utredaren ser som sagt över också själva a-kassefrågan och hur man skulle kunna lösa den för deltidsbrandmännen. Vi får se vad han kommer fram till i denna del. Jag är beredd att vidta åtgärder även med detta för att se till att det blir gjort, även om själva regelverket kanske ligger hos en annan minister, nämligen arbetsmarknadsministern. Icke desto mindre är frågan så att säga på radar.

Jag delar uppfattningen att de som går utbildningarna och tar sig in där präglas av ett mycket starkt engagemang och en hög kompetens. Sverige är duktigt på att utbilda brandmän och brandbefäl över huvud taget. Vi är så pass bra att man kommer hit från andra länder för att använda sig av våra övningsplatser och vår teknik. Jag besökte utbildningsplatsen i Revinge för bara några månader sedan och fick själv uppleva och ta del av detta och träffa de ungdomar som nu utbildar sig. Men vi behöver skala upp verksamheten från 550 platser per år till minst 800 och kanske även 1 000. Men då är vi i ett läge att vi precis som i många andra delar har en arbetskraftsbrist. Det är sådant tryck på arbetsmarknaden nu med 100 000 lediga jobb. Ungdomsarbetslösheten är jättelåg, och vi får verkligen slåss om de unga människorna nu för att de ska komma in just i våra verksamheter. Då handlar det i slutändan om att kunna erbjuda bra villkor.

Där kanske a-kassan är en del. Säkerheten är en annan del. Anders Hansson tog upp frågan om risker när man rycker ut och det straffrättsliga skyddet för detta. Vi gav riksåklagaren för något år sedan i uppdrag att se över det straffrättsliga skyddet för just attacker mot blåljuspersonal. Han återkom till mig för tre veckor sedan med ett förslag där man vill inrätta en ny brottsrubricering som heter blåljussabotage och som också omfattar räddningstjänsten – polisen, räddningstjänsten och ambulanssjukvården.

Man skärper synen på detta och straffen för dem som ger sig på den här typen av verksamhet. Jag tycker att det är en viktig markering. Jag tål inte att se, helt enkelt, folk som ger sig på dem som är ute för att rädda andra människors liv. Det är fullständigt oacceptabelt, och vi måste markera väldigt hårt mot det.

Förslaget är sådant att när det gäller grova angrepp på blåljuspersonal, på deras materiel och bilar eller annat, som gör att deras verksamhet försvåras kan vi för de grova angreppen gå ända upp i livstids fängelse. Så är förslaget. Det kommer vi att gå vidare med till riksdagen före valet.

Anf. 30 ANDERS HANSSON (M):

Fru talman! Det sista är viktigt, inte minst när det gäller det straffrättsliga skyddet. Jag läste också riksåklagarens utredning, och det är mycket gott i den. Det jag kan oroa mig lite för är just detta med sabotage, vilket gör att det känns lite mer som att det är materiel det handlar om. Jag gläder mig åt om det även rör personalen, vilket jag definitivt tycker att det ska göra. Gör det inte det är en möjlighet i sammanhanget att ge räddningstjänstens personal tjänstemannastatus.

Jag tycker att detta verkar lovande. Det är viktigt att deltidsbrandmännens förutsättningar uppmärksammas. Jag ser fram emot utredningen som ska komma och vad den ska ge, och jag hoppas på en skyndsam hantering med tanke på att det redan i dag finns bekymmer ungefär som det jag

nämnde i mitt anförande tidigare om att man i Holmsund inte kan få semester för att det är för få i deltidstyrkan. Det är tyvärr inte ovanligt att det är så på sina håll.

Jag tackar så mycket för svaret och för debatten med statsrådet och ser fram emot många kloka förslag på det här området så att vi tillsammans kan få en bra och fungerande räddningstjänst.

Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Ja, Anders Hansson kan räkna med att det kommer många och förhoppningsvis kloka och välavvägda förslag framöver.

A-kassefrågan är omhändertagen i utredningen. Jag vill också nämna den försvarsuppgörelse som vi gjorde i höstas och som innebär en stor satsning på det civila försvaret totalt sett. Där går vi ut med 1,3 miljarder 2018, 2019 och 2020 för att lyfta hela vår civila beredskap. Det tror jag också kommer att betyda mycket för vår grundbemanning och våra grundförutsättningar för att klara detta.

Vi ska som sagt skala upp utbildningsplatserna inom räddningstjänsten. Vi utbildar nu på fler ställen och har gått från två platser till åtta platser. Vi behöver gå upp i antalet personer som utbildas också.

Vi skärper det straffrättsliga skyddet för blåjussabotage. Nej, det ska inte tolkas som att detta handlar om materiel. Det handlar om materiel *också*, men det här handlar om angrepp på människor, alltså poliser, ambulanssjukvårdare, brandbefäl, brandmän och andra.

Det handlar om angrepp på människor. Det handlar också om angrepp på materiel. Det kan handla om när man attackerar bilar eller försöker sabotera en räddningsinsats genom att ge sig på materielen. Det handlar också om hundar och hästar, faktiskt. Om man ger sig på polisernas hundar eller hästar kan man också träffas av den här lagstiftningen.

Den är bra. Den är ute på remiss just nu, och vi bereder den vidare. Jag ser framför mig att vi kommer att kunna leverera ett lagförslag under våren.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 februari

2017/18:366 Familjehemsplacerade barn

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:367 Mora-Siljan flygplats

av *Marie Olsson* (S)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

Prot. 2017/18:70

9 februari

Svar på

interpellationer

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 februari

2017/18:741 Utlokalisering av myndigheter

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2017/18:742 Handelsrelationerna med Iran

av *Håkan Svenneling* (V)

till statsrådet *Ann Linde* (S)

2017/18:743 Situationen i Turkiet för olikänkande och minoriteter

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:744 Utvisade arbetskraftsinvandrare

av *Mats Persson* (L)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:745 Samling för daglig rörelse

av *Betty Malmberg* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:746 Fler timmar i idrott och hälsa

av *Betty Malmberg* (M)

till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)

2017/18:747 Förmånsbeskattning av elcyklar

av *Johan Andersson* (S)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:748 Växande vårdköer

av *Sten Bergheden* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:749 Utredning om den svenska åkerinäringens konkurrenskraft

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:750 Olika timpriser för biståndssamarbete

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

§ 10 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 8 februari

2017/18:678 Skärpning av Sveriges och EU:s handelspolitik gentemot Kina

av *Yasmine Posio Nilsson* (V)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 10.35.

Prot. 2017/18:70
9 februari

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Svar på interpellationerna 2017/18:163 och 337 om hot och trakasserier mot företagare	1
Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	1
Anf. 2 ÅSA COENRAADS (M)	2
Anf. 3 RUNAR FILPER (SD).....	3
Anf. 4 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 5 ÅSA COENRAADS (M)	5
Anf. 6 RUNAR FILPER (SD).....	6
Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 8 ÅSA COENRAADS (M)	8
Anf. 9 RUNAR FILPER (SD).....	8
Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
§ 5 Svar på interpellation 2017/18:165 om bemanning i polisens lokalområden	10
Anf. 11 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 12 ANDERS HANSSON (M).....	10
Anf. 13 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12
Anf. 14 ANDERS HANSSON (M).....	13
Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 16 ANDERS HANSSON (M).....	15
Anf. 17 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
§ 6 Svar på interpellation 2017/18:172 om ett utvidgat tjänstemannaansvar	16
Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
Anf. 19 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	16
Anf. 20 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	17
Anf. 21 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	18
Anf. 22 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	18
Anf. 23 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	19
Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
§ 7 Svar på interpellation 2017/18:219 om deltidsanställda brandmän	20

Anf. 25 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20	Prot. 2017/18:70 9 februari -----
Anf. 26 ANDERS HANSSON (M).....	20	
Anf. 27 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22	
Anf. 28 ANDERS HANSSON (M).....	22	
Anf. 29 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	23	
Anf. 30 ANDERS HANSSON (M).....	24	
Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25	
§ 8 Anmälan om interpellationer	25	
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	26	
§ 10 Anmälan om skriftligt svar på fråga	26	
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 10.35.....	27	